

Ds 2021:29 Åtgärder mot matchfixning och olicensierad spelverksamhet (Fi2021/03145)

1 Sammanfattning

Spelinspektionen är i huvudsak positiv till utredningens överväganden och förslag.

Spelinspektionen delar inte utredningens bedömning av myndighetens resursbehov med anledning av förslagen. Med föreslagen resurstilldelning är utredningens förslag inte möjliga att genomföra för myndigheten.

I övrigt har Spelinspektionen sammanfattningsvis följande synpunkter på övervägandena och förslagen.

- Det bör inte införas en definition i spellagen (2018:1138) av idrottens matchfixningsreglemente.
- Kravet på underrättelse av beslut avseende olicensierat spel bör utgå och ersättas med ett krav på tillgängliggörande.
- Samverkan mellan Spelinspektionen och Finansinspektionen bör formaliseras.
- Kravet på att Spelinspektionens beslut avseende olicensierat spel ska vinna lag kraft innan underrättelse bör utgå.
- Regleringen av sanktionsavgift vid överträdelse av penningtvättslagen bör ändras.
- Tidpunkten för ikraftträdande bör skjutas fram.
- Det behöver förtydligas i författningskommentaren till 18 kap. 9 a § spellagen att en underrättelse om testköp inte behöver innehålla information om vilket spelkonto som använts eller andra uppgifter som gör det möjligt för näringsidkaren att identifiera vem som genomfört köpet.

2 Spelinspektionens synpunkter

I det följande redovisar Spelinspektionen sina synpunkter på utredningens överväganden och förslag. Spelinspektionen har inga synpunkter på utredningens överväganden och förslag i avsnitt 10 och 12. I övrigt är myndigheten positiv till de överväganden och förslag som inte redovisas nedan.

2.1 Överväganden och förslag – Spellagens tillämpningsområde, avsnitt 6

2.1.1 Förändring av spellagens tillämpningsområde – avsnitt 6.1

Spelinspektionen är överlag positiv till förslaget om en ändring av spellagens tillämpningsområde. En förenkling och utvidgning av begreppet minskar risken för olika tolkningar gällande vilka spelbolag som riktar sig mot den svenska marknaden. Spelinspektionen instämmer med utredningen i de överväganden som gjorts avseende förslaget. För att ändringen i denna del ska få avsedd effekt och det ska vara möjligt att genomföra en effektiv tillsyn av spellagen krävs dock att även utredningens förslag om dold tillsyn genomförs (se nedan 2.3.4).

Spelinspektionen bedömer att det förmodligen kommer att finnas en viss följsamhet, i enlighet med en sådan ändring, hos spelbolag som innehar licens i ett annat EU-land och som avser att utöva sin verksamhet i överensstämmelse med svenska regler. Spelinspektionen förutser dock att bolag utanför EU generellt kommer att vara mindre benägna att anpassa sina verksamheter i överensstämmelse med en sådan ändring. Spelinspektionen noterar att utredningen i sina förslag lägger stor tyngdpunkt på betaltjänstleverantörer och betalningsflöden. Myndigheten instämmer i utredningens bedömning att ett försvårande av transaktioner till och från sådana olicensierade bolag inom och utanför EU kan vara ett mer effektivt sätt att förhindra dessa bolag att verka på den svenska spelmarknaden.

2.2 Överväganden och förslag – Matchfixning, avsnitt 7

2.2.1 Spelinspektionen ska skaffa, sammanställa och analysera uppgifter om misstänkt matchfixning – avsnitt 7.1

Spelinspektionen har samma uppfattning som utredningen om att det idag finns ett behov av att öka kunskapen om förekomsten av matchfixning. Spelinspektionen gör dock bedömningen att förslaget kommer innebära betydligt högre kostnader för myndigheten än vad utredningen bedömt (se 2.7 nedan).

Spelinspektionen har följande synpunkter på den närmare utformningen av förslagen.

2.2.1.1 Licenshavare ska rapportera uppgifter om misstänkt matchfixning – avsnitt 7.1.1

Spelinspektionen är positiv till förslaget att licenshavare med licens för vadhållning ska rapportera in misstänkt matchfixning till myndigheten.

I dag "definieras" matchfixning i spelförordningen 14 kap. 2 § första stycket som manipulation av sporthändelser med avseende på vadhållning. I författningsförslaget till spelförordningen 11 kap. 13 § föreslår utredningen begreppen "...misstänkt manipulation av sporthändelser med avseende på vadhållning." utan att ange att det som avses är misstänkt matchfixning (jfr. nuvarande lydelse i 14 kap. 2 § första stycket). I avsikt att förtydliga författningstexten föreslår Spelinspektionen att ordet "matchfixning" inom parentes läggs till i 11 kap. 13 § efter ordet "vadhållning" och att detsamma tas bort från 14 kap. 2 §.

2.2.1.2 Spelinspektionen ska vidarebefordra uppgifter om misstänkt matchfixning – avsnitt 7.1.3

Spelinspektionen uppfattar utredningens förslag som att det ska vara ett helt automatiskt system som vidarebefordrar informationen omedelbart till berörda. Att vidarebefordra information per automatik skulle öka möjligheterna att

motverka matchfixning i realtid eftersom samtliga licenshavare samtidigt får ta del av information som de kan använda för att stoppa vadhållning på det berörda objektet. Ett automatiskt system innebär även att myndigheten inte behöver ha någon beredskap på helger, kvällar och nätter för att vidarebefordra information. En annan fördel är att riksiddrottsförbundet och berört specialiddrottsförbund snabbt ges förutsättningar att vidta åtgärder för att förhindra eller försvåra matchfixning.

För att få denna informationsdelning effektiv ser Spelinspektionen att det, utöver implementeringen av ett automatiskt system, kommer att krävas arbete med att i efterhand sammanställa och analysera informationen som hanteras i systemet för att bl.a. säkerställa kvalitén i den. Det kommer vara viktigt för alla parter som tar del av informationen att den är tydlig och korrekt. Även nya former av samverkan bör införas där man kontinuerligt går igenom och utvärderar den information som kommer in och delas vidare. Spelinspektionen gör bedömningen att förslaget kommer kräva betydligt mer resurser än vad utredningen har bedömt (se 2.7 nedan).

2.2.2 Licenshavare ska på begäran lämna vissa uppgifter till idrottsförbunden – avsnitt 7.2

Utredningen föreslår att en definition av vad som avses med idrottens matchfixningsreglemente ska införas i spellagen. Definitionen hänvisar till en lydelse av reglementet vid en viss tidpunkt. Detta medför att spellagen behöver uppdateras om lydelsen av reglementet ändras alternativt att en gammal lydelse ska tillämpas inom ramen för spellagen. Spelinspektionen anser att denna konstruktion är olycklig och förordar istället att regeringen ges ett bemyndigande att föreskriva om vad som avses med idrottens matchfixningsreglemente. Ett sådant bemyndigande kan införas i 21 kap. 13 § spellagen (se 2.5 nedan).

2.3 Överväganden och förslag – Förhindrande av olicensierat spel, avsnitt 8

2.3.1 Spellagens bestämmelser om betalningsblockering ska upphävas – avsnitt 8.1.1

Spelinspektionen är positiv till utredningens förslag. Utredningen föreslår att gällande bestämmelser om betalningsblockeringar upphävs då nuvarande system är tungrovt och ineffektivt. Myndigheten instämmer med utredningens bedömning och anser att de föreslagna förändringarna kommer att leda till en enklare och mer effektiv process. Eftersom myndighetens beslut om förbud saknar rättsverkan i andra länder, är det ett mer verkningsfullt verktyg att stoppa betalningsflödena från Sverige till olicensierade bolag.

I sitt remissvar på Spelmarknadsutredningens förslag (SOU 2020:77), har Spelinspektionen ställt sig positiv till förslaget att införa ett administrativt främjandeförbud i spellagen. Myndigheten vill särskilt framhålla att det är en grundförutsättning för att de här aktuella förslagen för att stoppa betalningsflödena till olicensierade aktörer ska vara effektiva, att Spelmarknadsutredningens förslag om ett återinförande av ett administrativt främjandeförbud genomförs.

2.3.2 Underrättelseskyldighet för Spelinspektionen – avsnitt 8.1.3

Spelinspektionen ser stora praktiska problem med utformningen av förslagen om krav på underrättelser till betaltjänstleverantörer. Sammanfattningsvis är det myndighetens bedömning att förslagen behöver ändras på följande sätt för att vara praktiskt genomförbara.

- Förslaget om underrättelse bör ändras på så sätt att kravet på Spelinspektionen att underrätta betaltjänstleverantörer om myndighetens beslut om licenser och förbud kan fullföljas genom att besluten hålls lättillgängliga för betaltjänstleverantörerna.
- Förslagen avseende kraven på underrättelse av uppgifter om kontonummer och dylikt bör kompletteras med ett krav på Finansinspektionen att bistå Spelinspektionen med kontaktuppgifter till

betaltjänstleverantörerna. Det bör samtidigt säkerställas att Finansinspektionen uppdaterar sin tillgängliga information med aktuella e-postadresser. Dessa kompletteringar skulle förslagsvis kunna införas i Finansinspektionens instruktion.

- Kravet på att besluten ska ha vunnit laga kraft före underrättelse bör tas bort.

Kravet på underrättelse om beslut bör ändras till ett krav på tillgängliggörande

Utredningens förslag innebär att Spelinspektionen ska underrätta cirka 3 000 betaltjänstleverantörer varje gång ett beslut om licens eller förbud meddelas. Enligt utredningen måste besluten skickas till betaltjänstleverantörerna. Detta skulle innebära en omfattande administration, i form av utskick och registrering av handlingar i myndighetens diarieföringssystem. Enligt Spelinspektionen är ett sådant system onödigt krångligt och resurskrävande. Det skulle vara lättare för såväl Spelinspektionen som betaltjänstleverantörerna om en uppdaterad lista med förbud istället hålls tillgänglig för betaltjänstleverantörerna. Kravet på underrättelse bör därför ändras till ett krav på tillgängliggörande.

Uppgifter som är känsliga och uppgifter som omfattas av sekretess kan dock inte hållas öppet tillgängliga på detta sätt. Underrättelse vad gäller licenshavare butiks- och inlösar-ID behöver därför lösas på ett annat sätt. För att möjliggöra detta krävs det att Spelinspektionen har tillgång till uppdaterade e-postadresser till samtliga betaltjänstleverantörer (se vidare nedan om kontaktuppgifter).

Spelinspektionen noterar att det i vissa stycken i utredningen anges att butiks-ID och inlösar-ID används vid kortbetalningar. Spelinspektionen vill förtydliga att det används vid alla betalningsmetoder, även vid betalningar via till exempel bankkonto och Swish.

Spelinspektionens tillgång till kontaktuppgifter måste säkerställas

En avgörande förutsättning för att Spelinspektionen ska kunna underrätta betaltjänstleverantörerna i enlighet med förslaget är att myndigheten får tillgång till kontaktuppgifter till betaltjänstleverantörerna. Kontaktuppgifterna

behöver också hållas uppdaterade. Enligt Spelinspektionen är det inte lämpligt att införa ett direkt lagkrav av denna innebörd utan att samtidigt säkerställa att myndigheten får tillgång till de uppgifter som behövs för att uppfylla lagkravet. Det är därför önskvärt att Finansinspektionen i författning åläggs att bistå Spelinspektionen med de uppgifter som krävs. För att förslaget inte ska kräva allt för mycket resurser behöver det också säkerställas att de aktuella uppgifterna kan skickas på elektronisk väg.

Kravet på laga kraft bör tas bort

Väldigt få av Spelinspektionen förelägganden avseende olicensierat spel vinner laga kraft. Utredningens förslag behöver därför ändras på så sätt att kravet på att Spelinspektionens förelägganden ska ha vunnit laga kraft innan underrättelser skickas till betaltjänstleverantörer och Skatteverket tas bort. Att myndighetens förelägganden avseende olicensierat spel inte vinner laga kraft har följande skäl.

Förbudet att bedriva spel utan licens följer direkt av lagen, det behövs därför inte något föreläggande eller förbud för att de aktuella bolagen ska vara skyldiga att upphöra med att tillhandhålla spel i Sverige. Spelinspektionens förbuds förelägganden är istället ett sätt för myndigheten att rättssäkert, och i enlighet med förvaltningslagens krav, kommunicera myndighetens bedömningar av vilka som bryter mot spellagen.

Spelinspektionen beslutar i de aktuella föreläggandena med stöd av 18 kap. 25 § spellagen att dessa gäller omedelbart, beslutens verkställighet är därför inte beroende av laga kraft. Besluten skickas till bolagen, som huvudsakligen är registrerade utomlands, per post eller e-post. Eftersom de aktuella bolagen skulle vara mycket svåra att delge i enlighet med de krav som gäller för delgivning utomlands, och då det inte heller bedöms tillföra något i praktiken, delges inte föreläggandena. De av utredningen föreslagna reglerna skulle således innebära att Spelinspektionen i princip aldrig skulle kunna underrätta betaltjänstleverantörerna eller Skatteverket. Spelinspektionen kan mot bakgrund av ovan anförda inte se något skäl till att ha ett krav på att underrättelse, eller som myndigheten föreslår tillgängliggörande, ska ske först när besluten vunnit laga kraft.

Särskilt om sekretess

Enligt förslaget ska Spelinspektionen, om möjligt, underrätta samtliga betaltjänstleverantörer om de kontonummer, namn, butiks-ID och inlösar-ID som används för att förmedla insatser och vinster till eller från de som besluten berör. Utredningen nämner att dessa uppgifter är känsliga och endast bör delges de aktörer som har behov av uppgifterna. Spelinspektionen anser dessutom att det är sannolikt att denna typ av uppgifter omfattas av affärssekretess enligt 30 kap. 23 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400). Sekretessen gäller inte uppgifter i Spelinspektionens beslut och det är därför olämpligt att ta med den typen av uppgifter i Spelinspektionens beslut. Myndigheten gör dock bedömningen att det är sannolikt att dessa uppgifter efter prövning skulle kunna lämnas till betaltjänstleverantörerna i särskild ordning med stöd av 10 kap. 2 § offentlighets- och sekretesslagen. För att säkerställa en effektiv hantering bör det övervägas om det finns skäl att införa en sekretessbrytande bestämmelse eller liknande. Frågeställningen bör belysas ytterligare i det fortsatta lagstiftningsarbetet.

2.3.3 Ökad myndighetssamverkan för en mer effektiv tillsyn av olicensierat spel – avsnitt 8.2

Spelinspektionen instämmer i utredningens bedömning att myndighetssamverkan är en förutsättning för att hålla spelbolag som saknar nödvändig licens borta från den svenska marknaden. Myndigheten noterar att Skatteverket redan idag har tillgång till information om vilka bolag som är förbudslagda via information på Spelinspektionens hemsida. Spelinspektionen ser dock inget hinder mot att besluten skickas direkt till Skatteverket när ett ärende har avgjorts, vilket redan idag sker inom andra områden på myndigheten, och bedömer att denna åtgärd skulle kunna genomföras relativt omgående. Spelinspektionen finner emellertid, precis som i den del som avser underrättelse till betaltjänstleverantörer, att kravet gällande laga kraft måste ändras. Som anges ovan i 2.3.2 vinner i princip inga av Spelinspektionens beslut om olicensierat spel laga kraft.

2.3.4 Spelinspektionen får köpa speltjänster online under dold identitet – avsnitt 8.4

Utredningens förslag gällande förhindrande av olicensierat spel bygger på att förslagen om såväl ändrat tillämpningsområde som att Spelinspektionen får köpa speltjänster online under dold identitet genomförs. Det är också en grundläggande förutsättning för effektiviteten av det ändrade tillämpningsområdet att myndigheten får möjlighet att köpa speltjänster online under dold identitet. Spelinspektionen instämmer i utredningens bedömning att myndigheten måste kunna registrera spelkonto och göra insättningar såväl som att spela och få utbetalda vinster för att ha möjlighet att få tillgång till all relevant information. Samtidigt är det viktigt att inte underskatta de praktiska svårigheter som uppstår kopplat till arbetsrättsliga aspekter och frågor om hantering av personalens personuppgifter. Det är mot den bakgrunden angeläget att frågan om möjligheten för myndigheter att använda fingerade personuppgifter vid dold tillsyn utreds vidare. Möjligheten att kunna använda fingerade personuppgifter skulle ge bättre förutsättningar för Spelinspektionen att kunna genomföra dold tillsyn i nödvändig omfattning.

Spelinspektionens invändningar gällande dold tillsyn rör den praktiska tillämpningen av förslaget. Myndigheten anser att det ur ett arbetsrättsligt och personuppgiftsperspektiv är problematiskt, i synnerhet då Spelinspektionens bedömning är att dold tillsyn kommer att behövas i relativt stor omfattning. Även om inte all dold tillsyn kommer kräva att köp av spel genomförs kommer enskilda medarbetare att behöva använda sina personuppgifter och privata e-legitimation för att registrera konto och genomföra köp på spelsidor, vilket utredningen också lyfter. Myndigheten kan konstatera att oaktat möjligheten att använda betalkort krävs e-legitimation för att genomföra köp på ett flertal spelsidor. Myndigheten finner även att frågan om utbetalning av vinster bör beaktas. Vissa spelbolag har krav på utbetalning av vinster och kräver då in olika handlingar från spelaren, till exempel kopia av körkort. Det innebär att ytterligare uppgifter lämnas ut om den enskilda medarbetaren.

Utredningen föreslår i denna del också att Spelinspektionen ska underrätta näringsidkaren om testköpet så snart det kan ske. Som myndigheten uppfattar utredningens bedömning i den delen är avsikten att underrättelsen ska

innehålla information om vilket spelkonto som har använts, dvs. vems spelkonto som använts. Detta är olämpligt, särskilt mot bakgrund av att det är enskilda medarbetares personuppgifter som ska användas för att genomföra köpen. Om bolagen får information om vilka medarbetare på Spelinspektionen som genomför dolda testköp kan det få en negativ inverkan på Spelinspektionens möjligheter att bedriva tillsyn på detta sätt. Ett större problem är dock att enskilda medarbetares identitet röjs på detta sätt, något som bl.a. kan innebära en risk för otillbörlig påverkan, vilket gör att de arbetsrättsliga aspekterna är än mer besvärande. Det bör därför tydliggöras, förslagsvis i författningskommentaren, att en underrättelse om testköp inte behöver innehålla information om vilket spelkonto som använts eller andra uppgifter som gör det möjligt för näringsidkaren att identifiera vem som genomfört köpet (se nedan 2.8).

2.4 Överväganden och förslag – Sanktionsavgift vid överträdelse av penningtvättslagen, avsnitt 9

I motsats till utredningen anser Spelinspektionen att det finns skäl att ändra sanktionsbestämmelserna i spellagen för överträdelser av lagen (2017:630) om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism (penningtvättslagen).

Den svenska spelregleringen har i stora delar förändrats sedan fjärde penningtvättsdirektivet införlivades i svensk rätt 2017 i och med att spellagen trädde i kraft den 1 januari 2019. De aktörer som hade tillstånd enligt lotterilagen (1994:1000) var huvudsakligen allmännyttiga ideella föreningar, ett statligt bolag (AB Svenska spel) samt ett statligt styrt bolag (AB Trav och Galopp). I lotterilagen fanns inga möjligheter för Lotteriinspektionen, numera Spelinspektionen, att meddela sanktionsavgifter vid överträdelser av lagen. Sedan andra penningtvättsdirektivet har penningtvättslagen tillämpats på viss spelverksamhet, kasinon, och fr.o.m. fjärde penningtvättsdirektivet på all spelverksamhet. Det har alltid varit Spelinspektionen som har utövat tillsynen över att spelmarknaden följer penningtvättslagen. Det fanns vid införlivandet således ingen anledning för tillsynsmyndigheten att vid remissförfarandet av betänkandet Ytterligare åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism (SOU 2016:8) ifrågasätta sanktionsnivåerna för icke-finansiella aktörer (bl.a. spelmarknadens aktörer). Spelinspektionen har i sin hemställan inte

argumenterat för att sanktionsnivåerna för icke-finansiella aktörer överlag behöver ändras utan bara i fråga om spelmarknadens aktörer. De aktuella reglerna avseende överträdelser av penningtvättslagen återfinns i spellagen och en ändring rör bara den som tillhandahåller spel (se 18 kap. 17 § spellagen).

Det fanns troligtvis inte heller skäl för Spellicensutredningen att utreda nu aktuell fråga närmare eftersom dess förslag till tak för sanktionsavgifter (50 miljoner kronor) för överträdelser av spellagen i betänkandet En omreglerad spelmarknad (SOU 2017:30) låg betydligt närmare taket för sanktionsavgift för överträdelser enligt penningtvättslagen. Detta kom dock att ändras av regeringen som föreslog att taket skulle sättas till 10 procent av omsättningen vilket innebär att sanktionstaket i många fall hamnar på hundratals miljoner kronor.

Skillnaden i sanktionsnivåer för en licenshavare avseende överträdelser av spellagen respektive överträdelser av penningtvättslagen kan knappast överensstämma med det allmänna rättsmedvetandet, särskilt mot bakgrund av att sanktionen avseende den senare regleringen syftar till att motverka organiserad brottslighet och internationell terrorism. I domstolsprocesser avseende bl.a. sanktionsavgiftens storlek med anledning av överträdelser av spellagen framförs också argument från myndighetens motparter om att en sanktionsavgiften avseende t.ex. en överträdelse av bonusförbudet är helt oproportionerlig sett i relation till sanktionsavgifterna för en allvarlig överträdelse av penningtvättslagen. Det finns en risk för att de låga sanktionsavgifterna avseende penningtvättöverträdelser över tid kan få inverkan på storleken på sanktionsavgifter avseende överträdelser av spellagen. Detta riskerar att leda till att sanktionsavgifterna inte får den avskräckande effekt som är syftet

Kommersiellt onlinespel och vadhållning omsatte i Sverige 2020 drygt 15 miljarder kronor efter utbetalda vinster. Flertalet aktörer omsätter miljardbelopp vilket medför att det övre taket för en sanktionsavgift för överträdelser av spellagen ofta ligger på flera hundra miljoner kronor. Taket för sanktionsavgiften för den som tillhandahåller spel avseende överträdelser av penningtvättslagen är ca 10 miljoner kronor. Enligt Spelinspektionen är det uppenbart att det inte går att motivera denna skillnad på ett sätt som är

förenligt med det allmänna rättsmedvetandet. Det i sammanhanget mycket ringa maxbeloppet för penningtvättöverträdelser medför också bl.a. att det inte blir möjligt att ta hänsyn till ett bolags ekonomiska resurser vid fastställande av avgiften (spannet är helt enkelt alldeles för litet), samtidigt som bolagets omsättning enligt Spelinspektionens tolkning är avgörande vid fastställande av avgiften enligt spellagen. Detta innebär också att sanktionsavgifterna i penningtvättregelverket inte kan antas ha någon som helst avskräckande effekt för många onlinespels- och vadhållningsbolag. Det förhållandet att de ekonomiska resurserna i praktiken får mycket liten betydelse innebär också att bolag med små ekonomiska resurser drabbas mycket hårdare av sanktionerna än andra bolag.

Utredningen anför att tillsynsmyndigheten, vid allvarliga upprepade eller systematiska överträdelser kan kräva att verksamheten upphör eller återkalla licensen och att denna risk medför att även licenshavare med hög omsättning avskräcks från att bryta mot penningtvättslagets regler. Spelinspektionen vill här erinra om att lagstiftaren i fråga om överträdelser av spellagen inte delat denna bedömning/förhoppning utan gett myndigheten möjligheten till höga sanktionsavgifter med en skyldighet för myndigheten att återkalla licensen vid allvarliga överträdelser om en varning inte kan anses tillräcklig. Möjligheten till återkallelse är alltså precis densamma vid överträdelser av de olika regelverken. Det är oklart om utredningen menar att myndigheten bör använda möjligheten till återkallelse tidigare, för mindre allvarliga överträdelser, när det gäller penningtvättregelverket än för överträdelser av spellagen i övrigt. Spelinspektionen kan inte se att det är möjligt att tolka reglerna på detta sätt, vilket i dagsläget innebär att allvarliga överträdelser av penningtvättregelverket alltid "straffas" betydligt mildare än överträdelser av spelregleringen i övrigt.

Spelinspektionen anser därför sammanfattningsvis att det föreligger mycket starka skäl för att ändra spellagen i enlighet med myndighetens tidigare förslag (Fi2019/04324).

2.5 Bemyndiganden – avsnitt 11

Spelinspektionen förordar att regeringen bör ges ett bemyndigande att föreskriva om vad som avses med idrottens matchfixningsreglemente (se 2.2.2

ovan). Ett sådant bemyndigande kan införas i 21 kap. 13 § spellagen och den förslagna definitionen om vad som avses med idrottens matchfixningsreglemente i 3 kap. 2 § 23 spellagen kan då utgå.

2.6 Ikraftträdande – avsnitt 13

Utredningens förslag att de nya reglerna ska träda ikraft den 1 juli 2022 är realistiskt bl.a. mot bakgrund av att flertalet av de förslag som föreslås av utredningen förutsätter att de förslag som föreslås av Spelmarknadsutredningen genomförs. Dessa föreslås träda i kraft 1 januari 2023. Genomförs Spelmarknadsutredningens förslag och nu aktuella förslag kommer myndigheten dessutom att behöva hantera två relativt omfattande reformer av spelregleringen inom en mycket snäv tidsram, något som bör beaktas i det fortsatta lagstiftningsarbetet. Om utredningens förslag genomförs kommer det att krävas omfattande förberedelser för Spelinspektionen. Det handlar bl.a. om att göra föreskriftsändringar och att införa tekniska stödsystem, som sannolikt kräver upphandling. Denna typ av åtgärder är tidskrävande och behöver vara på plats vid ikraftträdandet, annars skulle Spelinspektionen riskera att inte kunna uppfylla det nya regelverket. Spelinspektionen gör därför bedömningen att förslagen bör träda i kraft tidigast 18 månader efter att riksdagen respektive regeringen beslutat om dem.

2.7 Konsekvenser – avsnitt 14

I Spelinspektionens budgetunderlag för åren 2022–2024 har myndigheten redogjort för myndighetens behov av resursförstärkning. Av budgetunderlaget framgår att Spelinspektionen behöver ytterligare resurser för att genomföra de uppgifter myndigheten har till följd av dagens lagstiftning. Spelinspektionens ekonomiska läge är alltså ansträngt och det är därför inte möjligt för myndigheten att utföra ytterligare arbetsuppgifter eller utöva tillsyn över ytterligare bestämmelser om det inte samtidigt tillskjuts medel för detta. Flertalet av de förslag som utredningen har innebär, om de genomförs, att myndigheten får nya uppgifter och uppdrag som kräver ytterligare tillskott av resurser.

2.7.1 Matchfixning

En av de allvarigaste konsekvenserna av matchfixning är att det kan utnyttjas av den organiserade brottsligheten både till penningtvätt och som inkomstkälla.¹ Genom att öka kunskapen om förekomsten av matchfixning kan man skapa bättre förutsättningar att motverka det. Att ge Spelinspektionen uppdraget att vara ett nav för informationen är något som även andra organisationer och myndigheter kommer kunna dra nytta utav. Det är därför viktigt att det tillförs tillräckliga resurser till Spelinspektionen för att fullt ut utföra det nya uppdraget som föreslås.

Utredningen föreslår att licenshavarna inte behöver rapportera matchfixning de själva misstänker om de redan fått informationen genom den föreslagna informationsdelningen (se förslaget till 14 kap. 6 och 9 §§ spelförordningen). Spelinspektionen ser dock ett behov av att med stöd av föreslagna 14 kap. 5 § i spelförordningen begära in uppgifter från samtliga licenshavare då detta skulle vara till hjälp i bedömningen av hur troligt det är att det faktiskt rör sig om matchfixning och indikera vilka licenshavare som dels har erbjudit vadhållning på det berörda objektet, dels har vidtagit några åtgärder. Begäran och inrapporteringen skulle kunna ske genom den tjänst som föreslås för informationsdelningen. Det skulle effektivisera arbetet men myndigheten vill uppmärksamma att det kommer vara resurskrävande att vid misstanke om matchfixning begära in och sammanställa uppgifter från samtliga licenshavare. Samtidigt som det ses som nödvändigt enligt skälen ovan. Det är i dagsläget svårt att bedöma hur ofta en begäran kommer behöva göras.

Utredningens bedömning av kostnaden för att bygga upp ett unikt system för informationsdelningen ska inte underskattas. Det är viktigt att det säkerställs att myndigheten får resurser som fullt ut täcker kostnaden för uppbyggnaden av ett nytt informationshanteringssystem, med den strama budget som myndigheten har idag är risken annars att kostnaden får en direkt påverkan på befintliga personalresurser. För att få en korrekt kostnadsbild behöver Spelinspektionen genomföra en förstudie. Det är dock sannolikt att kostnaden kommer att vara högre än den som utredningen uppskattat. Även de löpande

¹ Se Brottsförebyggande rådets rapport 2015:18, Matchfixning, s. 6.

kostnaderna kommer med stor sannolikhet vara högre än utredningens bedömning om 0,75 årsarbetskrafter.

Spelinspektionen gör således bedömningen att det kommer att krävas att myndigheten tillförs ytterligare resurser för att på ett effektivt sätt kunna utföra utredningens förslag gällande informationsdelning. Uppskattningsvis bör befintlig anslagsram utökas motsvarande fyra årsarbetskrafter. Dessa fördelar sig på; teknisk utveckling och drift, analys, uppföljningsarbete samt administration.

2.7.2 Förhindrande av olicensierat spel

Att spelmarknaden utnyttjas av den organiserade brottligheten för bl.a. penningtvätt är ett faktum. Att förhindra olicensierat spel är således en del av arbetet med att förhindra organiserad brottlighet och att motverka penningtvätt och finansiering av terrorism. Utredningens förslag rörande förhindrande av olicensierat spel kommer innebära en ökad administration för myndigheten då samtliga betaltjänstleverantörer, och Skatteverket, måste meddelas efter att ett beslut om förbud har fattats. Spelinspektionen gör även bedömningen att förslagen kommer att innebära fler arbetsmoment i varje enskilt ärende, utöver den administration som tillkommer vid underrättandet av betaltjänstleverantörer och Skatteverket.

För att förslaget om att Spelinspektionen ska underrätta betaltjänstleverantörer och berörda myndigheter inte ska kräva allt för mycket resurser behöver det, som ovan nämnts, också säkerställas att de aktuella uppgifterna kan skickas på elektronisk väg samt att besluten kan hållas tillgängliga istället för att skickas till samtliga betaltjänstleverantörer. Att skicka 3 000 brev med vanlig post varje gång det finns ny information är enligt Spelinspektionen helt orimligt och kommer att kräva oproportionellt stora resurser i förhållande till nyttan. Även en elektronisk lösning kommer dock att kräva resurser av myndigheten varför befintlig anslagsram behöver utökas motsvarande en årsarbetskraft. Detta gäller under förutsättning att myndighetens förslag om att besluten istället kan hållas tillgängliga genomförs. Om alla beslut ska skickas till varje betaltjänstleverantör behöver resurserna fördubblas.

2.8 Författningskommentar – avsnitt 15

18 kap. 9 a § spellagen

Mot bakgrund av de skäl Spelinspektionen anført i 2.3.4 ovan bör det i författningskommentaren till 18 kap. 9 a § andra stycket spellagen tydliggöras att en underrättelse om testköp inte behöver innehålla information om vilket spelkonto som använts eller andra uppgifter som gör det möjligt för näringsidkaren att identifiera vem som genomfört köpet.

Detta beslut har fattats av Spelinspektionens styrelse Madelaine Tunudd, ordförande, Camilla Rosenberg, generaldirektör, Håkan Wall, Andreas Prochazka, Fredrik Holmberg och Doris Högne Rydheim. Vid den slutliga handläggningen medverkade också chefsjuristen Johan Röhr, föredragande, avdelningschefen Patrik Gustavsson, avdelningschefen Hanna Abrahamsson, enhetschefen Christina Engbrink, enhetschefen Robert Larsson, utredaren Matilda Juntti, och utredaren Daniel Frisö-Grön.

Camilla Rosenberg

Johan Röhr